

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felolós szerkesztő:	Kiadó laptulajdonos:	Egyesszám ára 4 fillér.
Helyben: Negyedévre . . .	3 korona.	Rudnyánszky Gyula	László József.	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Egészévre	12			Debrecen, Csapó-utca. Telefon 275.
Vidékre Negyedévre	5			
Egészévre	20			

ROSTA.

Bécs remekül mesterkedik.

El akar kobozni, rabolni mindent a magyar nemzettől, a mi becses: alkotmányt, jogot, törvényeket. De szörnyen ügyel rá, hogy erőszakoskodását, zsarnoki aknamunkáját parlamentáris, alkotmányos formák mezébe öltöztesse.

Igy aztán Bécs akaratlanul lecafolja november 18-ikát. Mert éppen annak az ellenkezőjét vallja, a mit Tisza István hirdetett. Bécs ugyanis megakarja sérteni a lényegét, de a viláért se szeretne a forma ellen véteni!

* * *

Régi dal, régi dal régi ravaszágról . . .

Az ellenzéki többség kötelessége kormányt alakítani. A király (a legalkotmányosabb magyar király!) meg is kínálta az ellenzéki szövetséget kormányalakítással. Kétszer is megkínálta. Sőt háromszor is! De a koalíció nem vállalkozik.

A koalíció tehát kibúvik a reá háruló kötelesség teljesítése alól. Szóval a koalíció ellensége a nemzetnek, a hazának, az államnak. Mert nem árulja el az országot, a nemzetet és elveit, hogy törvényes, parlamentáris alapon szállíthassa Bécsnek a katonát és a pénzt.

Sőt annyira vakmerő ez a bolond új többség, hogy meg akar tiltani minden adófizetést, megtagadja a közös (osztrák, gyakorlatosan egyedárus osztrák!) költségekhez való hozzájárulást.

Hohó! ez ellen tenni kell. Ez lázadás. A lázadókat meg kell fenyíteni . . .

Tessék csak jól vigyázni: nemsokára megjelenik Klopj II. Már talán készen is van. Csak azt az embert keresik, aki ellenjegyezze.

Mert alkotmányunkat el lehet ám törölni; csak az a fő, hogy II. Récsey Ádám ellenjegyezze! . . .

* * *

Nagy idők következnek. Talán földtérázó viharok. Óriási förgöttegek. Oda se a bajnak! Külömb veszedelmeket is kiállott már a magyar!

Nem is az fő, hogy mire készül Bécs? Készülhet bármily gonosztettre, bármily vérlázító törvénytiprásra: ettől nincs okunk megijedni.

A baj az lenne, ha a magyar nemzet nem tartana össze, nem tudna ellentállani s

nem mondaná ki elég hangosan és erélyesen, hogy: Eb ura fakó!

De ettől nem kell tartani. . . A magyart még nem győzte le osztrák! Nem is fogja legyőzni soha!

Nemzeti közigazgatás.

— május 27.

A levegő telve van nemzeti színekkel. Az új és elég sürűen hangoztatott jelszót, hogy a közigazgatás legyen nemzeti! Mi ezt minden tekintetben aláírjuk, de tisztelettel kérjük e jelszó bajnokait, hogy mit értenek alatta? Megértik valjón ennek a jelszónak teljes jelentőségét?

Ha a nemzeti közigazgatás fogalma alatt a nemzeti munka, jelleg és erő kifejezését akarják kidomborítani, párosítva azzal, hogy a haladással összeilleszték megvalósító, eszközeiket akkor mindenkinek hirdetni kell a nemzeti közigazgatást, a melyért ilyenformán küzdeni nemcsak hazafiai kötelesség, hanem a szeretet hitvallásának a parancsolata.

A közigazgatás nemzeti szellemének a onban a korszerű haladás szempontjaival kell összeforradnia s leráznia mindazon sallangokat, melyek amunka, az erő és a nemzeti öntudat érvényesülésére alkalmatlanok.

Az élet annyira anyagi, hogy csak a gyakorlati alapot fogadhatjuk el igazi alapul a lét küzdelmében. Ha pedig a közigazgatás a közjólét érdekének szolgál, akkor arra kell törekednünk, hogy közigazgatásunkat ilyen korszerű és gyakorlati alapokra kell fektetnünk.

Ilyen gyakorlatiasságot igényelnek a községi népiskolák, melyeknek felügyeletét eddig a közigazgatási hatóságok csak szűkebb neveléstan alapon intézték, pedig éppen a népiskolának kötelessége, hogy a gyermeket a gyakorlati élet számára nevelje, mivel az elméletek nem nyújtanak kenyérkeresetet. Ezért a közigazgatásnak is kötelessége oda hatni, hogy a népiskolák levegőjét gyakorlati eszmék szolgálatának és hivatásának szögezze le. Az angol közigazgatás, mely a mellett a legolcsóbb az egész világon, a népiskolák felett való felügyeletét és annak gyakorlatiasságra való ösztönzését tartja legfontosabb hivatásának s ez magya-

rázza, hogy a csupán népiskolát végzett angol polgár már életének tavaszán teljesen gyakorlati ember és nem oly ábrándozó, mint a mi hasonló végzetvégi társadalmunk tagjainak legnagyobb része.

Az okos, józan befektetés csak hasznot hajthat és ezért ne riadjanak vissza a városok vezérférfiai a befektetésekhez szükséges kölcsönök felvételétől. A vízvezetékre, esatornázásra, iskolák, intézmények létesítésére s hasonló hasznot hajtó dolgokra befektetett tőkék nem vesznek el, sőt örökre megmaradnak — *anyagban* — ha látzólag meg is erőltetik a polgárságot, tényleg könnyitenek úgy a köz- mint a magánterheken, a mennyiben köztulajdönt képezve, éppen a közjólét emelésére, szolgálatára állanak.

Hogy pedig könnyebb, elviselhetőbb legyen a befektetésekhez szükséges kölcsönök eszközlése, létesítsen maga a közigazgatás pénzügyintézeteket a törvényhozó országgyűlés egyetértésével. Az ily pénzügyintézetek mindenekelőtt a polgárságnak olcsó hitelt nyújtanának, másodsorú épen a fenti ok miatt a többi, magán kézből levő pénzügyintézet arra szorítanak, hogy méltányosabban, olcsóbban és megközelíthetőbben álljanak a közönség rendelkezésére. Ha a közigazgatás a saját bankjától venne fel aztán kölcsönöket, akkor a kamat nem terhelné annyira az adófizető polgárságot, sőt egyes befektetések után való adók is elesnének, mert a pénzügyintézet nyereségből, osztalék helyett, a közjót szolgáló alkotásokat kapna a polgárság.

Ezek mind merész ötleteknek látszanak az ósdi és aggodalmas felfogásu emberek szemében, a fiatal nemzedék azonban méltányolva, latolgatva a külföld hasonló, érdemteljes példáit, idővel maga is rájön, hogy a korrallal haladó közigazgatási vállalkozások megvalósítandók.

A közigazgatás utóvégre nem hivatalnoki gépezet, nem kenyéradója a rovatokat vezető cophivatalnokoknak, hanem első sorban alkotó része és eleme az államnak s mint ilyen, nem csupán irnokokra és szabályrendeletezőkre van szüksége, hanem alkotó elemekre, erőkre és tényezőkre. Ha a korrallal haladva akarunk fejlődni és

Gőzmosóda **Debrecen, Széchenyi-utca 42.**
Telefon 323. **Gyűjtő-kocsi.**

életberendezkedésünk esetleges kényelmét állandósítani kívánjuk s nem akarunk kijönni a kerékvágásból, akkor a korszellem törvényei szerint élünk és forrjunk össze a korszellemmel. A törvényhozás nem örök időkre hoz törvényeket, sőt maga megváltoztatja, megsemmisíti azokat, mihelyt tulhaldott álláspontot, maradi és hasznot nem hajtó érdekeket képviselnek.

A haladás nem volt és nem lehet ellensége a nemzetnek, mert hiszen akkor a fejlődés — haladáson alapulva — szintén ellensége volna annak. Ez pedig nevetséges feltevés! Csak a korszerű munka gazdagíthat bennünket úgy erkölcsileg, mint anyagilag s azért a nemzeti közigazgatás eszméjét a korrallal haladó munka gondolata termékenyítse meg!

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

— Május 27.

A képviselőház mentelmi ügyekkel foglalkozott. Voltak köztük kényesebb természetűek is.

Érdekes dolgok történtek az ülés keretén kívül is. Az ülés elején nem volt jelen miniszter. Ellenben élénk, sőt izgatott tárgyalásokat folytatott a jobboldal báró Bánffy Dezsővel, gróf Andrássy Gyulával és gróf Apponyi Alberttel. Ez a jobboldali folyosón történt. Általában meglátszott a képviselők hangulatán, hogy nagy események vannak a levegőben.

Ülés előtt a függetlenségi párt szintén nagy fontosságú ügyben határozott. Elhatározták egy a politikai helyzetre s a jövő fejleményeire vonatkozó párt nyilatkozat kiadását. A nyilatkozatot gróf Apponyi Albert fogja benyújtani.

A karzaton az országos tornaversenyre felsereglett ifjak nézték végig az ülést. A tanácsterem és a karzat tornászhangulata mintha egymás erősítésére szolgált volna.

A három liliumhoz.

Azt hiszem, örület volt. Üterem gyorsan vert s a vérem forrt.

Meleg, sötét nyári éjszaka volt. — Az utóbbi napok kénese, lomha, holt levegője végre fekete felhővé tömörült össze.

Este egy vad szél fujta őket maga előtt, azután hatalmas vihar kerekedett, patakok zuhogtak alá a földre.

A vihar s az eső a késő éjjeli órákig tartott.

Lent ültem A három liliumhoz címzett vendéglő falvezeteli alatt, a Strachov-kapu közepében. Kis vendéglő volt s amugy is csak vasárnaponként látogattak, a mikor a kadétkok és altisztek a kis teremben elmula-toztak zongorahang mellett.

Akkor épp vasárnap volt. Az arkádok alatt egy asztal mellett az ablaknál egészen egyedül ültem.

A hatalmas mennydörgés egyre bömbölt, az eső egyre verte fölöttem a tetőt, a víz patakokban zuhogott a földre s bent a teremben a zongorának csak kis pihenői voltak s azután kalimpálva ismét rákezdték.

Egy ideig az ablakon keresztül a jókedvű párok keringését néztem, azután ismét kitekintettem a sötét kertbe. Néha, egy-egy rendkívüli nagyságu villám fényénél lent a kert falánál és az arkád végében emberi csonttrákokat láttam. — Valamikor temető

Az ülésre vonatkozó tudósításunk itt következik:

Justh Gyula elnök 11 órakor nyitja meg az ülést.

Hertelendy László felolvassa a mult ülés jegyzőkönyvét, melyet minden hozzászólás nélkül hitelesítenek.

Elnök bejelenti, hogy mentelmi bizottsági tagságáról lemond.

Barabás Béla jelenti, hogy a III. bíráló bizottság Mihályi Tivadar mandátuma ügyében a vizsgálat elrendelését szükségesnek látta. Kéri a vizsgáló bizottság kiküldését.

Elnök: A vizsgálat megejtésével Egyri Béla bizatik meg.

Egyri Béla leteszi az esküt

Darányi Ferenc bejelenti mentelmi jogának megsértését azáltal, hogy a rendőrség őt a dec. 13-iki események miatt közvetlenül megidézte.

Elnök: Kiadatik a mentelmi bizottságnak.

Következik a

mentelmi bizottság jelentése.

Kálóssy József előadó: Hodsa Milánt azért kéri ki a Háztól, mert lapjában óvadék nélkül politizált Javasolja kiadni.

Elnök: Kíván-e valaki hozzászólni?

Sándor Pál: Kérem felolvasni a bevádolt cikkeket.

Kálóssy József felolvassa a cikkeket.

Felkiáltások: Elég már! Elég! Hagyja abba!

Elnök: A képviselő urak kérték felolvasni, most tessék végig hallgatni. (Derültség.)

Rátkay László: Isten neki! Hát halljuk (Derültség.)

Kálóssy József tovább olvas.

Elnök: Kíván-e valaki hozzászólni?

Hodsa Milán: A felolvasott cikk állítólag politikai tartalma. Csak azt kívánja megjegyezni, hogy ezen cikkért már elítelték.

Bittó Dénes kéri konstatálni, hogy a cikke csakugyan azon időpontból származnak.

A Háza Hodsa Milánt kiadja.

Kubik Béla a házszabályokhoz kíván szólni, tegnap óta eltelt 24 óra. Beküldte-e a miniszterelnök a Keglevich-féle kegdyjra vonatkozó iratokat? Nem engedni úgy magyarázni a dolgot, hogy csak a jegyzőkönyv hitelesítése után huszonnégy órával kell az iratokat beküldeni.

Elnök: A mit Kubik beszélt, az nem tartozik a házszabályokhoz való hozzászólás keretéhez. Mégis a Ház engedelmével felel a kérdésre. Megjegyzni, hogy az iratokat nem a Háznak, hanem az összehírdetési bizottságnak kell benyújtani. Egyébként ma hitelesítették a képviselőháznak idevonatkozó jegyzőkönyvét s ma még átirat a miniszterelnökhöz.

Folytatják a mentelmi ügyeket. A Ház Sulyovszky Dezső drt rágalalmazás vétsége miatt kiadja, Molnár Albertet három esetben sajtó útján elkövetett rágalalmazással és becsület sértésért kiadja, Kaas Ivort a hadsereg ellen elkövetett rágalalmazással vádolja a kir. ügyészség.

Darányi Ferenc felszólalása után a Ház úgy határoz, hogy Kaas Ivor bárót nem adja ki.

Elnök az ülést 10 percre felfüggeszti. Szünet után a Ház kiadja Ugron Gábor csalárd bukás, Russa Sírriánt három rendbeli sajtóvétség címén. Lengyel Zoltán kiadatását felségsértés és hátrédbeli kihágás címén kéri, a Ház nem adja ki. Ezzel az ülés véget ért.

Holnap a kérvényeket tárgyalják.

A nagy válság.

— május 27.

Tehát jön, jön, jön a granicsár, az önfeláldozó bécsi talpnyaló, a ki nem átalotta kijelenteni, hogy:

— Magyarországért képes vagyok erre az áldozatra is!

Merész és ravasz kijelentés, a melyet csak olyan ember tehet, a kinek nincsen mit vesztenie. Mert Khuen Hédervárnak nincs is. Igaz, soha se volt, mert ha volt akkor se tartott tovább öt perenél. Így hát ő feláldozza magát. Csak hogy az van benne, hogy az az áldozat, a mit ő hozna Bécsnek egy lyukas hatost se ér, viszont Magyarországon mindenki tisztában van az ő semmitmondó küldetésével. No de elég a granicsárból. Komolyan senki se veszi a jövetelet, de ha jönne, akkor se lesz baj.

Bécs most már nem kapkod se ide, se oda, mert úgy látszik, hogy teljesen megbárátkozott azzal a gondolattal, hogy a magyarok nyakára legjobb lesz valami átme-

volt itt s a mult héten felásták a maradványát, hogy a csontokat elvigyék.

A talaj fel volt turva, a sirok nyitva voltak.

Nem aokáig tartottam ki a kis asztalnál hanem föl-fölemelkedtem, hogy a szalon kitért ajtajához menjek s a táncosokat közelebről láthassam.

Egy szép, körülbelül tizenhét éves leány különösen lekötötte a figyelmemet. A növése karesu volt, telt, meleg idomokkal, dus fekete hajjal, tojásdad, sima arccal s világos szemekkel.

Remek egy leány volt.

Különösen a szemei büvöltek el. Oly tiszták voltak, mint a víz, oly titokzatosak, mint a víznek mélye, s oly egyáltalában kielégítetlenek. Az ily szemek figyelmeketnek téged arra a mondásra: Előbb megelégli a tűz a fát, a tenger a vizet, mint egy szépszemű leány a férfiakat.

Szinte szakadatlanul táncolt s nagyon is jól tudta, hogy fölkellette a figyelmemet. Mikor a kórtáncnál az ajtó előtt elröpült, a hol álltam, tekintetét mindannyiszor erősen rám szegezte s a hogy tovább lebegett a terem keresztül, láttam s éreztem, hogy tekintete minden fordulónál surolt. A mennyire megfigyeltem, egyik táncosával sem váltott egyetlen szót sem.

Ismét ott álltam az ajtóban. — Bár a

leány a legutolsó sorban volt, tekinteteink egy szempillantás alatt találkoztak.

A négyes a vége felé járt, az ötödik tour már elhangzott.

Ekkor egy leány rontott a terembe fu-ladozva s teljesen átázva. Odatorrt a szépszemű leányhoz. A zenészek épp a hatodik tourra kezdtek. Az első tánc közt az ujonan érkezett leány valamit sug a szépszeműnek a fülebe.

A szépszemű némán bólint.

A hatodik tour valamivel tovább tartott, mint rendesen, mert egy csinos kadétoeska rendezte. Mikor vége lett, a szépszemű még egyszer kinézett rám a kertajtón keresztül, felső szoknyáját a fejére borítá s pillanat alatt eltűnt.

Visszatértem elhagyott helyemre. A vihar ismét elkezdődött, mintha nem épp az imént tombolt volna. A szél ujult erővel, új hangokkal fujt. Izgatottan figyeltem a vihar szavára, gondolatom azonban a leánynál s csodálatos szeméinél időzött. Hazatérésre ugy se gondolhattam.

Körülbelül negyedóra mulhatott el, mikor ismét a terembe léptem. A szépszemű leány ott állt ismét, vizes ruháját rendezgette s átnedvesedett haját simította le. Egy idősebb társnője foglalatoskodott mellette.

— Miért rohantál haza ebben a pogány időben? — kérdezte tőle.

meti, vagy ügyvezető minisztériumot küldeni. És tekintettel arra, hogy a magyar politikai világban nincsen ember, a ki komolyan vállalkoznék e diestelen állásra, a bécsi közös minisztériumokban keresnek valakit. Napokkal ezelőtt híre járt már, hogy egy szép napon ki fog bujni a szög a zsákból. Olyan miniszterelnöke lesz az országnak, a kiről eddig egy árva szó sem esett. Persze nem tudni, hogy ki az a szerencsétlen. Tegnap azonban két új név került a forgalomba. Az egyik Cziráky Béla gróf, a másik Széchenyi Miklós gróf. Mind a ketten Bécsben laknak. Természetes, hogy ezek a jó urak nem nagyon tudják, hogy itt mi történik és az több mint valószínű, hogy nem lesz belőlük miniszterelnök. De hát a kombinációba sok mindenkit belevesznek akaratlanul. Mert ilyen válságos időben egyéb se telik ki, mint a kombináció. Hátha ez lesz jó, hátha az, hátha arra gondolnak Bécsben, hátha ez ügyes ember és így tovább.

Az egészben az a legnagyobb, hogy senki se tud semmit, sőt lehetséges, hogy azok sem, a kiknek a neve forgalomba kerül.

A tegnapi események között első helyen áll a vezérőrbizottság ülése. Jobban mondva tegnap nem is történt más, minthogy a vezérek a Ház ülése után értekezletre gyűltek össze és meghányták-vetették a helyzetet. Azonban semmi különösebb nem történt ezen az értekezleten. A bizottságban felmerült a deklaráció eszméje. Ez abban nyilvánulna meg, hogy a koalíció tiltakozzék az újabb alkotmányértés ellen. És pedig tiltakoznék, hogy a kormány a közös költségek összegeit a közös kormánynak kiszolgáltassa. A vezérőrbizottság délután is ülésezett. Ezen az ülésen Andrássy Gyula gróf beszámolt bécsi útjának sikertelenségéről és visszaadta a megbízatást. A vezérőrbizottság nevében Kossuth Ferenc közönte meg Andrássynak fáradozását.

— A hugom hívott haza.
Most halottam először a hangját. Olyan volt, mint a selyem s lágyan, telten hangzott.

— Baj van talán otthon?

— Meghalt az anyám.

Megrezzentem.

A szépszemű megfordult s kiment. Ott állt mellettem, szemem rajtam nyugodtak, kezét az enyém mellett éreztem . . .

Kezem megremegett.

Megfogtam ezt a kezét, oly finom, oly puha volt . . .

Szóltanul vontam a leányt mind messzebb és messzebb az arkádok alá s ő készségesen követett.

A vihar elérte tetőpontját. A szél úgy dühöngött, mintha víztölcserből süvített volna le hozzánk. A föld és az ég nyögött, panaszkodott s fejük fölött egyik rettenetes dörrenés a másikat követte.

Körülöttünk mintha a halottak üvöltöttek volna sirjaikban.

A leány hozzám simult. Éreztem, hogy nedves ruhája a mellemhez tapad, éreztem puha testét, meleg, szakadozott lélekzetét, úgy éreztem, mintha ki kellett volna szívnom kárhozatra méltó lelkét a testéből.

Jean Neruda.

Tisza István legközelebbi útja egyelőre elmarad, a miből arra következtetnek, hogy Tisza nem kapott meghívást a királyhoz. Ez tulajdonképpen azt jelenti, hogy Tisza felmentéséről szó sincs Bécsben, vagyis végül nem más, minthogy még nincsen vállalkozó szellema kitbeugrassnak a rendkívül szerezébe. Kilitás van ellenben, mindentől eltekintve, — arra, hogy a válság őszig is el tart, a mikor végre Tisza felmentésével lesz új kabinet is.

Késő éjjel táviratozza fővárosi tudósítónk, hogy a vezérőrbizottság este megtartott ülésén Apponyi Albert gróf a Ház mai szombati ülésén nem az alkotmányos minisztérium ellen akar felszólalást provokálni. Erre Andrássy Gyula kijelentette, hogy az új minisztérium kinevezése a király joga és így csak a képviselőháznak exlexben való elnapolása ellen lehetne fellépni, de a határozathozatalt ily irányban nem tartja helyén valónak.

A vezérőrbizottság elhatározta, hogy határozati javaslat alakjában a városokat és megyéket felszólítja arra, hogy az alkotmány megvédésére feliratokat intézzenek a Házhoz.

Tegnap este a diszidensek is ülést tartottak, a melyen Andrássy Gyula kijelentette, hogy a király a liberális programon felül a katonai kérdésben nem enged. Ő azért nem vállalkozott a kabinet alakításra, mert ezzel a koronát megerősítette volna oly dologban, a mely a nemzet nézetével ellentétben áll.

A tiszántúli ev. ref. egyházkerület közgyűlése.

— május 27.

A tiszántúli ev. ref. egyházkerület tegnap véget ért közgyűlése az emlékezetesebbek közé tartozik. Általános meglepődést keltett azon elvi jelentőségű határozata, mellyel a lelkészeknek és tanítóknak mintegy *lelkőkre köti a szervezeteti mozgalom vezetését és irányozását*. A szervezeteti ügyet elvégre sem lehet egyéb felekezetek kizárolagos területének átengedni, mivel a protestáns hívek is szükségét érzik a gyámolításnak, az önségély áldásainak. Lelkésze, tanítója van arra hivatva, hogy ezen új téren támogassa a meglehetősen magára hagyott népet.

A bölcsészeti kar, vagy (közkeletű kifejezéssel élve) a debreceni egyetem felállításának elhalasztása vegyes érzelmeket keltett. Mérlegeljük az elhalasztás mellett felhozott okokat, azonban reméljük, hogy ez a halogatás nem fojtja el az eszmét csirájában, sőt inkább arra fogja ösztönözni a hivatott elemeket, hogy az egyetem felállítását, kellő előkészülettel s a szükséges előfeltételek, eszközök megszerzésével, mielőbb lehetővé tegyék. Különösen Debrecen polgárságáról tesszük fel azt az üdvös és tiszteltreméltó becsüvagyat, hogy a Németországban oly nagy tekintéllyel járó „egyetemi város” címéről le nem mond, ha nem ennek elérésére fog törekedni.

Részletes tudósításunk itt következik:

A gyűlést Kiss Áron püspök egyházi

és gróf Dégenfeld József egyh. ker. főgondnok és világi elnök vezették.

A napirend előtt egyes bizottságokat egészítették ki: Megválasztották a tanítóképesítő bizottságba: Görömbey Pétert, György Lajost, a tanítóképesítő bizottságba: Sulyok Istvánt, Somogyi Pált és Szele Györgyöt; egyházkerületi misszió-bizottságba: Dávidházy Jánost, Domby Lajost, Szikszay Zoltánt; lelkész-képességi vizsgálati bizottságba: Sütő Kálmánt, Segesváry Józsefet és Szele Györgyöt.

Ezután következett a napirend tulajdonképeni tárgya, a

debreceni egyetem

vitájának folytatása.

Az első szónok, György Endre határozati javaslatot nyújt be az iránt, hogy az egyetem ügye adassék vissza az igazgató tanácsnak, az pedig bizassék meg a közgyűlés által az előkészítés halaszthatlan teendőinek végzésével.

Géressy Kálmán időelőttinek találja, hogy Dócy Imre máris érintkezésbe lépett a kultuszminisztériummal az egyetem ügyében. Ennek csak akkor lesz ideje, ha kérdés terv helyett a megvalósulás stádiumába jutott. Az a kérdés sincs eldöntve, hogy mennyi időt töltsön a tanárjelölt a felállítandó bölcsészeti karon? A külföldön kellene erőforrásokat keresni. Egyetemi szinten álló gyűjtemények hiányoznak. Az ügynek napirendről való levelét indítványozza.

Ferency Gyula sorra cáfolja az egyetem felállítását illető aggályokat. A felállítandó bölcsészeti kar hasznát, a vele járó erkölcsi diadalt emeli ki.

Sass Béla és Domby Lajos esperes a halasztási indítvány mellett vannak.

Sulyok István záróbeszédében a bölcsészeti kar felállítása mellett emel szót. A külföld segítségére ő is sulyt fektet, elsőrendű feladatnak tekinti azonban a református magyar szellem ápolását. Az ev. ref. főiskola gyűjteményeit tekintélyeseknek tartja s hiszi, hogy azok fejleszthetők lesznek.

Szell Kálmán főesperes halasztási indítványának elfogadását kéri. Előbb kella tanári fizetéseket biztosítani, aztán a karfelállításához látni.

Ezután gróf Dégenfeld József elnök szavazásra bocsátja a kérdést, a mi névszerint történik meg. Az eredmény az, hogy Szell Kálmán esperes halasztási indítványát az egyházkerületi közgyűlés 38 szavazattal 14 ellenében elfogadja.

Ezután gróf Dégenfeld József főgondnok — ki az egyetem ügyének egyik legbuzgóbb pártolója volt — az egyetemi bizottság elnökségéről lemondott.

Ezután kisebb jelentőségű ügyeket tárgyaltak. Görömbey Péternek megszavazták a kért ösztöndíjját, tápintézeti elnökké választották meg dr. Csűrös Ferencet, Több felekezeti iskola beszűntetését — a kellő anyagi eszközök hiányát tekintve — a közgyűlés megengedte. Márk Endre és Janossy Zoltán — a mai határozat következtében — visszavonták a debreceni protestáns egyetem javára tett 100.000 koronás alapítvány tárgyában tett felebbezésüket.

A három napig tartott gyűlés d. u. 1 órakor végetért.

Tollhegyen.

Karcolatok.

— május 27.

Az zavarhatja meg a bécsiek itéletét, hogy Magyarország csöndesen viselkedik. Nem tüntet, nem forrong és nem csap fölötté nagy lármát. Méltóságjeljes nyugalom uralkodik mindenfelé. Legfeljebb Vészi József jelentette ki a Ház elnökének tegnapi ebédjén, hogy ha végletekig viszika dolgot, akkor épp annyi szabadelvű vér fog folyni a torlaszokon, mint függetlenségi. De hát pezsgő pohár volt akkor Vészi előtt.

Inkább Ferencz császár adomájára emlékezzenek a bécsi várakban. Éppen a francia hadüzenet idejében történt. Kérde Ferencz császár a minisztériumtól:

— Mi történik Magyarországon?

— Esznek, isznak, muzsikálnak, vigadoznak!

— Egyenek, igyanak, muzsikálnak; ilyenkor nem veszedelmes a magyar!

Megint csak azt kérde a császár idővartatva, hogy:

— Hát most mit csinálnak a magyarok?

— Busulnak, szónokolnak, szidják a németet...

— Busuljanak, szónokoljanak, szidjanak bennünket, szeretjük, ha a fölösleges gőz utat talál magának, mert ilyenkor sem veszedelmes a magyar!

Egyszer csak újra kérdezősködik a császár:

— Hát most mit csinálnak Magyarországon?

— Magyarország sem nem vigad, sem busul, Magyarország minden csöndes, mert a magyarok most már... *gondolkoznak!*

— Ez már nagy baj... felel a császár. Mert ha a magyar ember gondolkozásra adja a fejét, akkor ne késlekedjünk, hanem álljunk elé valamelyes... *engedményekkel!*

Ideje lenne már az engedményeknek, mert Magyarország azért nem lármáz, tüntet és szónokol, mert végre *gondolkodóba esett!*

NAPI HIREK.

Debreceni pereg.

— május 27.

Mintegy két évtizeddel az egyik debreceni lap szerkesztője utazott Nagyváradra. Abban az időben gróf Keglevich István volt a Dalszínház és Nemzetisínház intendánsa.

A püspökladányi pályaház folyosóján találkoztak Tisza Kálmán akkori miniszterelnök és Ipolyi Arnold, a néhai nagyváradi püspök. Keglevich gróf akkoriban megint csinált valami nagy galibát, a mi már elváhatlan mindenféle szereplésétől. Országos vihar lett a dologból. Tisza kénytelen volt gesztu nyaralásának félbeszakítására. Budapestre sietett.

Erről az esetről folyt a beszéd Tisza és Ipolyi közt.

— Mindig nekem kell reparálnom ennek az embernek a baklövésait! tört ki a harag a hatalmas urból.

Ez a kis párbeszéd aztán belejött a lapokba. Megcáfolták, pedig igaz volt.

És imé, nemcsak a földi javakat örököli az édes apjától Tisza, hanem — Keglevichet, tehát a zenebonátát is. Mert nem csak az öreg Tiszának, de a fiúnak is van drága dolga a Keglevich apró ügyeinek a reparálásával.

Ugy hozta a sors, hogy Tisza István grófnak utolsó még pedig ugyan kényes feladata, hogy feleljen azért, a mért Keglevich ugynevezett „magánügyeit” elakarta vonni a képviselőház mentelmi bizottságától.

Nem hiába, hogy a Keglevich gróf minden okosságától mentelme, azért forgott veszélyben s fog veszélyben forogni egész életében a... mentelme!

— **A király szemléje.** Ő felsége ma reggel a Lajtha-Bruckba táborozó csapatok megszemlélésére ideérkezett. A pályaudvaron történt üdvözlés után az uralkodó kíséretével a gyakorlóterre lovagolt, hol megtekintette a 101. és 6. gyalogezredet és megdicsérte a katonaság jó tartását. A király kíséretében volt Ferenc Ferdinánd főherceg a külföldi katonai attassékkal.

— **A hercegprimás jubileuma.** Vaszary Kolos hercegprimás az ő példászerű szerénységének megfelelően üli meg áldozópapságának ötvenéves jubileumát. Szép, magasan szárnyaló és érdemekben gazdag pályafutás volt, érdemes arra, hogy a mit külsőségekben nem óhajtott, az ünneplést a szívekben nyerje el a nagynevű egyházfejedelem. Mint egyházának buzgó lelkesze, mint az ifjuságot valódi vallásos és hazafias érületben nevelő tanár, mint nemzeti szellemű történész egyaránt megérdemli, hogy a nemzet minden külsőség nélkül üdvözölje a ritka fordulót elért főpapot. Mint hazafi a nemzet békéjét ápolta s nem rajta mult, hogy nem mindig volt alkalma arra, hogy a Ház előtt hazafiai érzelmeit hangoztathassa. Ebben a mostani válság folyamán is megakadályoztatott s csupán buzgó imáit küldhette Istenhez, tőle jobb napokat kérvén a sokat szenvedett hazára! Jámborlelkű, igazi jó ember, ki fejedelme jövedelmeinek javát a jótékonyosság oltárára áldozta; jótékonycélokra (még pedig egyházi, emberbaráti, művelődési célokra és irgalmassági cselekedetekre) összesen 6541.389 korona 58 fillért áldozott. Fejedelmek sem közelítik meg nagylelkű áldozatkészségét. Ő maga kívánta, hogy ne csillogó pompával ünnepeljék, azért mégis hangoztatnunk kell az érdemteljes szavait. A király levelében kiemeli, hogy az ország benne a békeapostolát, a keresztényi szeretet, a jámbor és hazafias főpap mintaképét tiszteli és számtalan szűkölködő áldja a bőkezű jótévőt. A pápa, a kormány, a vallás és közoktatásügyi miniszter, a szék esztergom, Esztergom városa, szülővárosa Keszthely részéről és számtalan másoldalról ítéztettek hozzá meleg hangiratok. És adja Isten, hogy a jóságos egyházfő még számos évekig képviselje az ország fényes közjogi székében a vallásosságot, a hazafiságot a békét, a türelmet és tisztán felfogott nemes emberszeretet.

— **A Csokonai kiállítás.** Még csak néhány nap és a Csokonai kiállítás kapuit

bezárják. A kiállítást eddig is igen sokan látogatták és most az utolsó napokban felhívjuk Debrecen város minden szépért lelkesülő közönségének figyelmét a nagy költő ereklyéinek gyűjteményes tárházára, hogy azt megszemlélje. A kiállítás tudvalevően a kereskedelmi akadémia dísztermében van és reggel 9 órától este 8-ig tekinthető meg. A kiállítási bizottság ma szombaton délután 3 órakor ülést tart, a melyen az újabb érkezett tárgyakat fogják bemutatni, ezen kívül a berekesztési határnapot tűzik ki.

— **Kölcsei szülőháza.** Szatmárról írják, hogy Kölcsey Ferencnek, a Himnusz írójának, szödemeteri 1400 holdas birtokát, benne az író szülőházát is, 50 holdas darabokra parcellázzák és eladják.

— **A nőipariskola a Csokonai kiállításon.** Érdekes vendégek jártak a Csokonai-kiállításon, Kubek Erzsébet vezetésével mintegy 50 növendék gyönyörködött, az érdekes és szép kiállításon. A kiállítás elnöke Komlóssy Arthur bőmagyarzatokkal látta el a kedves vendégeket, kik teljes megelégedéssel távoztak és bizonyára nem felejtik el az igazán megtekintésre érdemes szép kiállítást. Azonkívül több más iskolából is voltak látogatók és ezúttal ajánljuk szíves figyelmébe a nagyérdemű közönségnek a már csak rövid ideig nyitva lévő kiállítást. A kiállítás a Keresk. Akadémia dísztermében f. hó 31 ig lesz nyitva naponta reggel 10 órától este 5 ig.

— **A kamara háziipari kiállítása.** Nincs az országban még egy kamarai kerület, mely oly gazdag volna a háziiparok változatos fajaiban s nincs egy, melynél oly fontos volna a háziipar, mint a debreceni. Óriási mezőgazdasági vidékek egyesülnek itt a felső vidék szegény sorsu közti munkára utalt régióival s minthogy az országnak ezen a keleti részén igazi ipar még annyi sincs, mint az északi és nyugati vidékeken, itt tehát az iparpolitikának a legelső vonalon, a népiparon kell kezdenie a munkát. Annál inkább is, mert a népesség túlnyomó része télen foglalkozás nélkül van s ez a nemzet háztartásában óriási kárt okoz, az ekként munka és kereset nélkül levő százazrek ugyanis a nemzet kész vagyonát kénytelenek felenni, ahol pedig kész vagyon nincs, ott a kivándorlás botjához kénytelenek nyulni. Ezért nagyon fontos az a munka, melyet a kamara a háziipar fejlesztésre fordít a mely munkának egyetlen ponton, a mezőgazdasági háziipar szalma, sás és vesszőfonó ágán való legutóbbi eredményét mutatja be a kamara holnap megnyituló szép kis kiállítása. A kamara e kiállítással közvetít gyanánt kíván fellépni a munka és fogyasztás között, hogy egymással ezeket mintegy megismertesse. A már elrendezett kiállítást ma, szombaton d. u. 6 kor mutatja be a kamara a sajtó képviselőinek s holnap d. e nyitja meg a meghívott vendégek előtt.

— **Árvák felruházása.** A debreceni ev. ref. egyház az általa segélyezett árvák téli ruházatának egy vagy több évre való szállítására pályázatot hirdet. Az ajánlatok 1905. évi június hó 15-éig (1—1 teljes felszerelésű minta darabbal együtt) az egyház iktató hivatalában lesznek beadandók. Mint-hogy 150—160 fiúnak és ugyanannyi leánynak ruházata lesz szállítandó. A részletes feltételek a debreceni kereskedelmi és ipar-kamaránál betekinthetők.

Lithion tartalmu!

A singléri

Lithion tartalmu!

— **SZULTÁN-forrás** —

hugyoldó és hugyhajtó hatássu.

Könnyen emészthető. Szénsavdus. Gyógyviz és üdítő ital. Szakorvosok előkelő betegek, vesebajoknál emésztési és légzési szervek hurutainál páratlan sikerrel alkalmazzák illetve használják.

Magyarország legolcsóbb gyógy-és élvezeti-vizeinek egyike A SZULTÁN-forrás kútvízének. HOLENIA BELA, Eperjes

Kapható: Kontsek Gézánál Debrecen.

— **A siketnémák kirándulása.** Tegnap érkeztek haza a debreceni siketnéma intézet kiránduló növendékei, a kik a szomszédos Nagykároly és Szatmár városokban mutatták be előmenetelüket. A siketnémák Gácsér József igazgató és Söcsi Lajos tanár vezetése alatt utaztak a két városba, Debrecen várost pedig Oláh Károly tanácsnok képviseli. A kirándulókat mind két városban nagy szívélyességgel fogadták s az előadásokon megjelent közönség zajos ovációkban részesítette úgy a vezető tanácsokat, mint a ritka éles felfogású siketnéma gyermekeket. Ezek a kirándulások nagyon valószínűleg azt fogják eredményezni, hogy úgy a közönség, mint a törvényhatóságok pártfogásukba veszik ezt az igazán emberbaráti célokért küzdő intézetet.

— **Dócy majális.** Tegnap este zajlott le a nagyerdei Dobos pavillonban, a Dócy leányiskola majálisa, mely minden esztendőben a nyár egyik legsikerültebb mulatsága szokott lenni. Már a kora délutáni órákban megelégnél az erdő az apróbb növendékek seregétől, akik pajzán mulatozással, játszadózással felverték az erdő csöndjét. — Ezt követte aztán este az aranyfiatalok mulatsága a pavillonban, melyen jelen volt a város ifjúságának színe java. A táncterem szorongásig megtelt vig, jókedvű ifjakkal és úde, rózsás arcu mulatni vágyó hölgyekkel. A Magyar testvérek pompás zenéje mellett megkezdődött a tánc, tüzesen, szilajon, pezsgő jókedvvel és eltartott a hajnali órákig.

— **A szanatoriumi liga országos ülése.** Junius hó 4-én Budapesten a József kir. herceg Szanatórium Egyesület és a vele működő szanatórium hölgybizottságok országos közgyűlést tartanak, amelyen a tüdővész ellen küzdő országos hölgyligát megalakítják. Az országos gyűlésre, melyre az államvasutak féláru menetjegy kedvezményt engedélyeztek, — városunkból és megyéinkből is sokan készülnek. — A gyűlés a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében lesz és részt vesz azon a liga védnöknője, Augustza kir. hercegnő is, nemkülönben az egyesület védnöke József kir. herceg képviselőjében József Agost kir. herceg. A közgyűlés munkaprogramot fog megállapítani és ez a munkaprogram felöleli a tüdőbetegség ellen való küzdelem minden rendelkezésre álló módját. Korányi Frigyes főrendiházi tag, a ki hazánkban elsőül indította meg a tüdőbetegség ellen való társadalmi munkát, beszédet mond és e téren a szövetkezés szükségét fogja hangoztatni. Az egyesület számít arra, hogy az országban 250 helyen megalakult szanatórium bizottságok megannyiját küldöttségileg képviselteti magát, valamint arra is, hogy az embermentő társadalmi harc zászlóbontásán mindazok részt vesznek, a kik az eszme iránt szeretettel éreznek. — És úgy is tudjuk, hogy most valóban országos akció indul. Az egyesületnek felhívását háromszázan írták alá a főpapi kar, a főuri társadalom, a közélet és az emberbaráti mozgalmak zászlóvivői közül, Augustza kir. hercegnő, Mária Terézia bajor hercegnő, Lajos bajor herceg és Vaszary Kólos hercegprimás. Mivel minden jel szerint erre a zászlóbontó közgyűlésre sokan utaznak föl, óhajtandó, hogy a féljegyre vonatkozó vasuti igazolványoknak kiváltása érdekében (ur és hölgy egyaránt igénybe veheti) írjon mindenki sürgősen a József kir. herceg Szanatórium Egyesületnek Budapest, IV., (Királyi bérház.) Ahol a közgyűlés és a ligába való belépés minden tudnivalóiról készségesen adnak felvilágosítást. A jegyek junius 1-től 10 napi érvényvel bírnak.

— **Vizsgálatok a külvárosi iskolákban.** Az idei tanévet vasárnap zárják be a Debrecen külterületén levő elemi iskolákban. A záróvizsga vasárnap délelőtt 9 óra-

kor lesz Ohattelek táján, vasárnap délután pedig belső Ohaton. A vizsgán Oláh Károly tanácsnok fog elnökölni, résztvesznek még Csányi Viktor tanfelügyelő és az egyház részéről Kiss Albert ev. ref. lelkész. A vizsgáló bizottság a szorgalmas növendékek között pénz és könyv jutalmat fog szétosztani.

— **A jótékony nőegylet mai táncmulatsága.** Ma este tartja meg a debreceni jótékony nőegylet táncmulatságot egybekötött mulatságát a nagyerdei Dobos pavillonban. A rendezőség már mindent előkészített a mulatság sikerének biztosítására. — Ifjúságunk egész gárdája vonul fel, hogy a Magyariek muzsikája mellett kiválóan kivirradt táncoltassa városunk fiatal urasszonyait és urleányait. A teremben felállított cukrázdában a nőegylet tagjai látják el a vendégeket édességekkel és kitűnő italokkal. A táncrendezés élén Hódy Béla áll, ki bizonyára oly ügyesen fogja e tisztét betölteni, hogy a leányok pompásan mulatnak. Ne maradjon el tehát senki arról a mulatságról, melynek bevétele a nyomor enyhítésére lesz fordítva és az árvák fenntartására. Mivel pedig megszokott, hogy városunk művelt társadalmi mindenkori részét vesz az emberbaráti intézmények támogatásában, most is elhozza filléreit a jótékony társulatára. A mulatság 7 órakor kezdődik. A rendezőség intézkedett hogy a vendégek ellátása biztosítva legyen. A nőegylet különösen felkéri a választmány tagjait, hogy mindannyian méltóztassanak a táncmulatságot egybekötött mulatságon megjelenni.

— **Debreceni diákok utazása.** Az országos tornaverseny ma kezdődik meg Budapesten. A tornaversenyen a debreceni tanintézetek növendékei közül három csapat vesz részt. A diákok tegnap délután utaztak el Budapestre vezető tanáraikkal. Ugyanazzal a vonattal utazott a tankerület városainak levő tanintézetek ifjúsága is. Érdekes látványt nyújtott a különféle tornászati egyenruhában levő diákok bemutatkozása. A debreceniekkel a nyíregyházi, szatmári, nagykárolyi, nagybányai és h.-bőszörményi középiskolák ifjúsága utazott. Budapestről írják a következőket: Ma kezdődnek az országos ifjúsági tornaversenyek a millenáris pályán. A vidék ifjúsága már tegnap megérkezett a fővárosba, s ma már mindenfelé láthatók voltak csoportjaik szép egyenruhájukban. — A fiatalok a mai délelőttöt a főváros nevezetességeinek megtekintésére fordították. A szolnoki állami főgymnasium ifjúsága Németh József tanár vezetésével a látogatás céljára a kir. palotát, a honvédszobrot, a Mátyás templomot, ugyancsak itt jártak a székesfehérvári református collegium hallgatói Szabó András igazgató vezetésével, a kassai főreáliskola növendékei dr. Papp Illés tanárral élükön, a pécsi állami főreáliskola tanulói dr. Ravay Sándor tanárral, a lugosi állami főgymnasium tanulói Putnoky Miklós igazgatóval és Csapó Ödön tanárral, a temesvári főreáliskola növendékei Verő igazgatóval. A fiatalok nagy érdeklődéssel szemlélte a nevezetességeket, s dobos, meg trombita mellett vonultak a városból.

— **Tisza fogorvosai.** A magyarországi fogorvosok egyesületének nagygyűlése tudvalevően memorandumot adott át a miniszterelnöknek a fogtechnikusoknak királyi kegyelem útján adott fogorvosi gyakorlat engedélyezése ellen. A miniszterelnök most körrendeletet bocsájtott ki, melyben félreértések elkerülése végett kijelenti: hogy 1. a több fogtechnikusnak királyi kegyelem útján foghuzásra és tömésre, vagy egyáltalán fogorvosok által végezni szokott gyakorlati műveletekre adott engedélyek önként értetve diplomával vagy képesítő okmány jellel nem bírnak. Ennélfogva 2. ezek az engedélyek orvosi vagy fogorvosi cím használata esetén az illetők jogosulatlan cím viselése miatt felelősségre vonhatók.

— **A mentőegyesület ügye.** Fúrcs kis határozatot hozott tegnap a város közegészségügyi bizottsága. A mentőegyesület ügye került eléje, de a böles bizottság hosszas vita, megbeszélés és mondják tanulmányozás után elhatározta, hogy a mentőegyesület ügyében olyan javaslatot terjeszt a közgyűlés elé, a mely ezen emberbaráti intézménynek megvalósulását egyenesen a társadalomra bizza. Vagyis ez azt jelenti, hogy a városnak ehhez semmi köre. Hát ezzel a javaslattal szemben remélhetőleg a közgyűlés éppen ellenkező véleménye lesz.

— **Köszönetnyilvánítás.** Egy névtelen adakozó a 4 tanyai iskola szorgalmas növendékei között kiosztandó vizsga ajándékkul 30 drb. könyvet juttatott kezemhez, mely nagylelkű adományáért fogadja hálás köszönetemet Oláh Károly tanácsnok.

— **Szerencsétlenség vigyázatlanságból.** Tegnap délután borzalmas szerencsétlenség történt a Tégláskert melletti zöldségtermelő telepen. Georgovics Athanasz bolgár kertész 12 éves Koló nevű fia a telep öntözésére szolgáló malomszerkezetű, lóval vontatott kútnál foglalatostkodott és felült a lóhajtsáznál használandó rudra. Ekközben elaludt és leesett arról oly szerencsétlenül, hogy feje a kerekek közé került és irtózatosan összezuzódott. A balesetet a közelben dolgozó emberek idejében észrevették és még élve szabadították ki a fut veszedelmes helyzetéből. Eszméletlen állapotban szállították a kórházba, hol nyomban ápolás alá vették és bár sérülése nagyon veszélyes, az orvosok remélik, hogy megmenthetik az életnek.

— **Csalás mérleggel.** A haszonlesés mellett még a fufang sem hiányzott Márton Józsefné Csillag utca 104 és Faragó Ferencé Nyil utca 29 szám alatti lakosokból, akik a Dégenfeld-téri bódékban mérik a sertéshúst. A két érdemes asszonyság hamis mérleggel állandóan csalta a vevő közönséget, míg végre tegnap rajtakapták őket. Dobos rendőrbiztos ugyanis, ki már régebb idő óta gyanakodott rájuk, megvizsgálta mérlegeiket és miután meggyőződött arról, hogy azok hamisak elkobozta tőlük. Most aztán drágán fogják megadni az árát büns művelőknek.

— **Tűz a vidéken.** Maramaros-Szigetről írják: Tegnapelőtt Kövesligeten tűz ütött ki és rövid idő alatt 18 ház és 12 melléképület állott lángokban. A gör. kath. ruhén parokiális épület és a templom is a tűz martaléka lett. Leégett a község lelkészének is minden ingása a ki, midőn látta, a nagy veszedelmet, abbahagyta tulajdona megmentését és az egyházközség 7000 koronát tévő vagyonát igyekezett biztonságba helyezni.

— **Tömeges kivándorlás.** Maramaros vármegyében április havában az utlevél-forgalom volt: Észak-Amerikába 312, Romániába 8, Európába 2, Konstantinápolyba 2, Jeruzsálembe 3, Szerbiába és Törökországba egy-egy. Legtöbb volt a kivándorlás a huszti és dolhai járás oroszajku lakosai közül.

— **Megverte a mostoha anyját.** Garáza, durva ember Nagy István, akit verekedő természetéről ismernek sokan, de különösen mostoha anyja Nagy Gáborné. Az öreg asszonyal csaknem mindennap meggyül a baja és olyankor a tetteleges bántalmazástól sem riadt vissza. Tegnapelőtt is

restámadt valami végett és szóváltás közben öklével többször arcába esapott. Sirva panaszkolta el a rendőrségen a szegény öreg nő az esetet és kérte a rajta ejtett sérelem megtorlását. A durva fiu ellen megindították az eljárást.

— **Ébresztőkürt.** Ily című verses füzetet irt „a magyar protestáns nép számára” Zih Károly, Debrecenben élő nyugalmazott tanító. A szerző ötvennégy és fél éves tanítói multjának tapasztalatait szüri le mukájában. Alkalmasnak találjuk arra, hogy a vizsgák alkalmával jutalomkönyvül osszák ki a népiskolai növendékek közt. Ára 14 fillér.

— **Asszony háboru.** Éktelen sivalkodástól volt hangos tegnap délelőtt a Dégenfeld tér. Ökrös Ferenéné és Szigeti Jánosné kofaasszonyok nyelveltek egymással kegyetlen szörnyen. Szinte ijesztő volt nézni a két rettenetes asszonyi állatot. Szemeikben a harag tüze kék lánggal lobogott. Furia módra rohantak egymásra és olyan irvinyes verekedést rögtönöztek, hogy annak megszemlélésére összecsendült a környék népe. A nagy mérkőzésnek csak a rendőr közbelépése vetett véget.

— **Verekedés.** Az állomás körül ödöngtek tegnap este Bodnár János és Elekes Sándor napszámosok és Gara Gyula Gyula kocsis Kasza-utca 6. szám alatti lakos. Beszélgetésük közben valami felett összetűztek és a két napszámos neki esett Gara kocsisnak, akit kegyetlenül helyben hagytak. A rendőrség utcai boirány miatt megindította ellenük az eljárást.

× **LETZTER JOZSEF** fényképészeti festészet és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. d. Ujjalussy-ház. Allandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratánál levő kirakatban.

× **Antidol** legjobb gyógyszer: fejfájás-ideges fejfájás, nátha ellen. A szert nem kell bevenni, egy pár csepp a tenyeren eldörzsölve s a használati utasítás szerint belélegezve: azonnal megszünteti a bajt. Sok ezer ember használja minden nap s mindenki jót mond róla: kérdezze ösmerőseit, hogy használta-e már az Antidol? Egy üvegecske ára 1 kor. 20 fillér; 35-ször mulaszthatja el fejfájást. Debrecenben kapható: Mihalovits, Grósz Nagy Ferenc, Muraközy, Tóth Béla és Balázs Odön gyógyszerész uraknál.

× **Speciálista** férfi, fiu és gyermek szalmakalapokban Fekete Jakab férfi divat kereskedő Debrecen.

× **Miklóné és Tsa.** bőrönd (koffergyára Debrecen Piac-u. 26. sz. a nagytrafik mellett. Allandóannagyraktártart, mindenféle saját gyártmányu utazó kofferekben, kézi kofferekben, piaci és iskolai táskákban elfogad minden e szakmába vágó megrendeléseket és javításokat, legpontosabb és legolcsóbb árak mellett.

× **Használja** a híres Hajdusági pedrót. Egy doboz 50 fillér. Kapható Grosz Nagy Ferenc gyógyszerésznél Debrecen, Kossuth-utca Arany-egyszarvu gyógyszerészertár.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

TAVIRATOK.

Balkáni zavarok.

Konstantinápoly, május 26. Lahovary román követ — közölte a Jildizzel, hogy a román kormány a szultánnal a kucooláhok iránt való állandó jóakarataért hálából elhatározta, hogy Konstancában hatalmas meceset létesít. E közlés kitünő hatással volt.

A japán-orosz háboru.

London, május 26. A Daily Mail jelenti Sanghaiból: Az önkéntes hajóhad hét cirkálója a sötétség beállása után Vuzungsz előtt vetett horgonyt a szokásos jelzésadás nélkül. A hajók megérkezése nagy meglepetést keltett, bár itt már régóta nagy készletek vannak az orosz hajóhad rendelkezésére.

London, május 26. A Daily Telegraph jelenti Tokióból: A pekingi orosz ügyvivő Mongolország semlegességére vonatkozó jegyzékére rögtöni feleletet kívánt, mert ellenkező esetben orosz csapatoknak e területen át való vonulását helyezte kilátásba.

Manilla, május 26. Train amerikai admirális jelenti kormányának, hogy nem értésült a japán flotta vereségéről. A valóság kiderítésére cirkáló hajókat küldött szét.

Meggyilkolt kerítők.

Varsó, május 26. A munkások ma rémes kegyetlenséggel igen sok kerítőt gyilkoltak meg, mert zsidó leányokat csábítottak el. Tizenhárom nyilvánosházat leromboltak. A kerítő tanyát felgyújtották. A katonák és munkások között véres összetűzés volt.

Tüntetés a spanyol király ellen.

Páris, május 26. Az itteni forradalmárok ama határozata, hogy a spanyol király érkezésekor ellenséges tüntetést rendeznek. mértékadó körökben nyugtalanságot keltett. Több lap felszólítja a kormányt, hogy tegyen intézkedéseket a jelzett tüntetések elkerülésére.

Elfogott anarkisták.

Páris, május 26. Több lap hire szerint a rendőrség hét Spanyolországból nemrégiben ideérkezett anarkistát tartóztatott le. — Ötük megtagadta utazása céljának bevallását, míg két anarkista beismerte, hogy a sors rájuk esett, hogy Alfonz királyt megöljék. Mégis örülnek, hogy letartóztatták őket, mert nem érzik magukat elég bátraknak a rájuk bízott feladat végrehajtására.

Az osztályorsjáték huzása.

Budapest, május 26. A mai huzáson a következő sorsjegyek számait húzták ki:
60.000 koronát nyert: 24595.
20.000 koronát nyert: 57120.
10.000 koronát nyert: 33164.
2000 koronát nyert: 39227.
1000 koronát nyertek: 465 33438 68876 98731.
500 koronát nyertek: 19799 41896 59653 104951 105884.
300 koronát nyertek: 3900 5597 11550 13459 16630 20515 26572 27284 29167 34170 52544 54656 59513 71014 71464 76567.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, május 26.

Buzakinálai és vételkedv mérsékelt. Nyugodt irányzat mellett 10,000 m. mázsa került forgalomba, 15—20 fillérrel olcsóbb árakon. Egyéb gabonaszeműk változatlanok idő: borus.

Buza áprilisra	17.68—70.
„ májusra	16.24—26
„ októberre	00
Rozs áprilisra	13.30—32.
Zab októberre	00
Tengeri áprilisra	11.20—24.
„ májusra	15.22—24.
„ júliusra	14.54—56.
„ októberre	23.50—70.

Törvényszék.

§ **A Fülöpszállási mandátum.** A kir. Curia II választási tanácsa Paiss Andor elnöke alatt ma folytatta Dr. Herman Ferenc Fülöpszálláson Dr. Szeless Odönnel szemben megválasztott képviselő mandátuma ellen benyújtott petíció tárgyalását.

Ma Dr. Tetétleni Armin, a választás védője foglalkozott a petíció anyagával és kimutatta, hogy a kérvényezők adatai tarthatatlanok, hiányosak és hamisak. Már maga az a körülmény, hogy a kérvényezők tegnap visszavonták a relativ érvénytelenítési panaszkukat, bizonyítja a petíció gyengeségét, mert a már benyújtott ellenpetíció bizonyára kimutatta volna, hogy a kérvényben foglalt törvénytelenégeket éppen az ellenpárt követte el. Ezután egyenkint igyekezett cáfolni a felhozott adatokat, a melyek egyébként a törvényszerűség hiányával vannak felsorolva a petícióban. Kéri ez okból is a kérvény elutasítását.

Utána Nagy Dezső dr. szólalt fel njra s végül viszonyválaszok következtek. A tárgyalás folyik.

§ **Fizetéseképtelenség.** A Budapesti Hitelezői Védegyletnél ujabban bejelentett fizetéseképtelenségek a következők: Miron János Széplak, Kalisch Jakab Szempe, Weinberger Bernát Debrecen, Bauer Adolf Sebenic, Wollner Márkusz Köblény, Braun Adolf és társa Miskolc, Merkler R. Versec, Stefanovics Georg Csákova, Jefta K. Tyoszi's Csepelj, Darvai József Vág-Szered, Hirsch Józsefné Orosháza, Dick Sámuel Sátor Alja-Ujhely.

KÖZGAZDASÁG.

Déli jég- és viszontbiztosító-társaság. Folyó hó 11-én volt a társulat rendes közgyűlése Triesztben. Mint az előterjesztett számadási jelentésből kitünik az 1904-ben elért összeredmény teljesen kielégítő, úgy hogy a társaság ismét jelentékenyen emelhetette tartalékait.

A jégbiztosítási ágazatban 4.103,525 koronával szemben, a díjbevétel az 1903. évi 4.913,543 koronával szemben, a kifizetett károk összege 2.971,387 koronára rug szemben az előző évben e címen kifizetésre került 3.421,134 koronával. — A tüz- és viszontbiztosításokért befolyt díjak összege 2.121,481 koronát tesz, a károk 1.417,985 koronát igényeltek az 1903 évben elért 1.896,528 korona díjbevételével és károk fejében kifizetett 1.226,815 koronával szemben. A tüz díjtartalék 948,264 koronáról 1.060,741 koronára emelkedett. Az igazgatótanács javaslatára a jég külön tartalék emelésére 500,000 korona fordított. Az alapszabályszerű átutalások levonása után fennmaradó nyereségből részvényenként 36 korona osztalék kerül elosztásra. A társaság biztosítéki alapjai immár 6.789,985 koronát tesznek és az előző évi átlaggal szemben 633,560 koronányi szaporulatot mutatnak.

Hirdetések

jutányos áron felvételnek

e lap kiadóhivatalában.

Kitünő értéke
 van a rohtsi viznek, a Tempel és stiria források páratlanok Remek gyógyviz. Felvilágosítás szivesen. — Kapható:
Hoffmann Józsefnél,
 Budapest, Báthory-utca 8. szám

ANGELONI

MILYÓ

az „Arany Bika“ szállodában.

FREGOLI
 a táncoló Europa.

Szenzáció!
 Két vendégfellepés

Szombaton és Vasárnap

azonkívül a szerződött tagok fellepte.

Kezdeté este 8 órakor.

Az Alföldi takarékpénztárnál

Debrecenben

megalagult köztisztviselő hitelrészecs csoport működését megkezdette.

E csoportban köztisztviselők,

minden külön kezesség nélkül tisztán fizetés letiltás és életbiztosítás mellett 10, 15, és

20 éves

törlesztéses kölcsönöket szerezhetnek.

A részletek visszafizetése havonként történik.

Megkeresések:

Az Alföldi takarékpénztár tisztviselői - hitelrészecs - csoportjához

intézendők. | Debrecenben.

szilárd és folyékony
Sarg-tel Szappan
Glycerin
 a bőrre fehérre és gyöngéddé teszi.
 Mindenképp kapható.

Glycerin szappan úgy fejtetkél, mint gyermekeknek a leggyöngébb korban a legkifünőbb tisztító szernek bizonyult. Ismert teki ntélyek, mint dr. Hebra tanár Schandibauer, Frühwald, Breus Károly Gusztáv, Schandibauer stb . . . által legjobb eredménnyelhasznált.

THURZÓFÜRED

házilag kezelt klimatikus gyógyhely.
Vizgyógyintézet

Szepes vármegye déli részén 572 méter a tenger szine fölött, pompás és nagyterjedelmű és fenyveserdő középett e Kitünő forrásviz. Allandó fürdőorvos dr. FANZLER LAJOS. Bpesti lakása II. Medve-u 9

Évad: május 15-től, szeptember 15-ig.

Vasuti állomás: Gölniezbánya— Thurzófüröd. Posta és távirtda állomás — Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos

Menesdorfer Károly, Gölniezbánya. Szepesmegye.

DONOGÁN ÉS SOMOSSY

Debreen, Kistemplombazár.

Menyasszonyi kelengye

Női divat

Külön szőnyeg osztály.

●● Fügönyök ●●

!●● Agy- és asztalteritők ●●!

!●● Linoleum ●●!

Óriási raktár

Szent-László (Tüspök) gyógyfüröd

■ Nagyvárad mellett, Kernáts János fürödberlő kezelése alatt. ■

Kényelmes közlekedés. Vasuton Nagyváradtól fél, kocsin 3/4 órai távolban. Május augusztus hónapokban naponta 12, vasárnap és innepnapokon 16 vonat közlekedik Nagyváraddal. A vasuti állomás a fürödtelepen van.

Az európai hírvü 41° C. meleg természetes hévviz javalva van: az izületek és izmok esuzos bántalmainál, idült s különösen savas izületi loboknál, esonttörések és különösen visszamaradt vastagodásoknál, köszvényénel és annak különböző alakjainál. idegbajoknál, melyek rheumatikus alapon keletkeztek (ichiasnál) különböző börbajoknál végre női bajoknál; belsőleg: heveny és idült gyomorbántalmak, májbajok, vesekövek eseteiben. Allandó fürödorvos Dr. Nagy Ignác.

A különböző igények szerint berendezett nagyszámu szobák napi ára 1 kor. 20 fillér és 6 kor. között váltakozik. Gyógyterem (Cursalon) hírlapokkal, zongora, könyvtár és tekeasztal. Teraszok szép kilátással. Éttermek, cukrászda, sétahelyek a fürödtelepen és a mellett elterülő öserdöben. Az erdöben jó tekepálya és Lawn-Tennis.

Öt tükörfüröd és 3 kádfürödön kívül mörfürödök is vannak rendszeresítve. Fürödök 40 fillértől 1 kor. 20 fillérig. Elsöréndü kütünö zenekar. — Telefon összeköttetés Nagyváraddal. — Villanyvilágítás. A legszebb kirándulás és szórakozási hely. Konyha és vendéglő a bérll saját vezetése mellett. Prospektust kívánatra küld a fürödkezelőség.

NYAVAJATÖRÉSII

Ki nyavajatorés, göres és más ideges állapotba szenved, kérjen iratot. Ingyen és bérmentve kapható a szabad. „Hattyu gyógyszerár“ által **Majna-Frankfurt.**

„SZOBRÁNC-GYÖGYFÜRDÖ“

Ungmegyében.

Glaubersós, hideg, kénes, sós viz.

Gyomor- és májbetegek magyar Karlsbadja.

Fürödédény: május 15-től szeptember 15-ig. Elödédény: május 15-től június 15-ig. Utödédény: augusztus 16-tól szeptember 15-ig.

30% árengedménnyel a lakásoknál.

Ezen a maga nemében páratlan gyógyviz, mint ivógyógymöd biztos segélyt nyújt gyomor- és bölbajoknál s alhaspangásoknál, makacs székrekedéseknél enyhön, oldólag hat, májbajoknál, epehomok és epekövekre oldólag hat. Vértödülésoknál, szédülések, hüdések, gutatési rohamoknál vérlévonólag, fölszivlag hat, esuzos és köszvényes bántalmaknál e kör okozta erjési termékekre elrakódásokra az izületekben, azok oldására és kiktiszöbölésére hat. Kövérség, szívelhíjasodás ellen, cukorbetegségeknel, vesebajoknál, ugy a cukor, mint a fehérje kiválást gyorsan és kedvezöben befolyásolja.

Mint füröd, különféle izzad cányokat, daganatokat, izület- és esontbántalmakat, esontszüt kedvezöben osztalja. Görvélykóros daganatok, fekélyek ellen, máh és méh közötti izzadmányok, hashárlya-izzadmányok felszívódását elősegíti, a legkülönföbölbb makacs, idült börbetegek ellen bámulatos gyorsan hat.

Vasuti állomás az Alföldi és Pest-földi jövök Ungvár, a felvidék és illetve Kassa-földi jövöknek Nagy-Mihály, honnan k nyelmes bérkocsikon 1 és fél óra alatt elérhető.

A víz otthon is sikerrel használható. Ára egy nagy láda 40 üveggel 14 korona, kis láda 20 üveggel 8 kor.

A víz a vasuton szállítási kedvezményben részesül. Megrendelések és tudakozódások Szobráncgyógyfüröd igazgatóságának Szobráncz gyógyfüröd igazgatóságok. Posta- és távirtdaállomás helyben. A füröd igazgató-orvos dr. Russay Gábor Lajos.

A füröd igazgatóság.

TITKOS

betegségek ellen legjobb szer a

„**TRIAS**“ 313—*

2—3 napi befecskendezéssel a folyást utóbaj és fájdalom nélkül felelösség mellett megszünteti. A legrögibb s legelhananyagolabb folyásban szenvedök is biztos gyógyulást remélhetnek. — Férfiaknak kor. 2.75 nőeknek 3 kor. 54 fill. beküldése után bérmentve küldetik. Fecskendök külön 1 korona. — Raktár Budapestben Török József gyógyszerárában Király utca 12 és a legtöbb vidéki gyógyszerárban. — Titoktartás mellett küldi a készítő is Papp gyógyszerárára Tiszaszentimrén Föutca 101 szám.

A REKLAM

Állandó, észszerű és ügyes reklámozás minden gyári, kereskedelmi, ipari vállalatnak, üzletnek a lelke; rugója az éltető eleme.
Hogyan hol és mikor hirdethető a legsikeresebben legjobban és legolcsóbban megtudható az

Altalános Tudósító

hirdetési osztályánál

tulajdonos **LEOPOLD GYULA** szerkesztő
Bpest, VII., Erzsébet-körút 54.

ahol kiváló szakértelemmel, odaadó lelkiismeretességgel, pontossággal és olcsón eszközölnek hirdetéseket és reklámokat az összes budapesti, vidéki és külföldi lapokban és nap-tárakban.

Költségvetések és tervezetek ingyen!

Eladó házhelyek.

Vecsey-Bruckner-téle kegyes alapítvány folytán a debreceni ref. Egyház tulajdonát képező azon földterület, mely a hadházi-ut mentén az Apafy-utca és Ferencz József lovasági laktanya között fekszik, 300 négyszögöles házhelyekké földaraboltatván: e házhelyek mérsékelt áron s igen kedvező részletfizetési feltételek mellett eladó.

Értekezhetni Márton Imre egyházi ügyvédnél Piac-u. 44. sz. alatt.
Debrecen, 1905 április 20.

a debreceni ref. egyház költségére.

ERDŐ-BÉNYE

gyógyfürdő
Zempléni vármegyében.

A fürdő-idény május 28-án kezdődik és tart szeptember 15-ig.

Hatása: gazdag vas- és timsó-tartalmánál fogva kitűnő a női betegségekben, sápkórban, ideghántalmakban, görvéllykórban, reumatikus és köszvényes hántalmakban szenvedőknek. Kiváló klimatikus gyógyhely a légzőszervi és malariikus bajokban szenvedők részére. Gyógyhasználatra az ujonnan fölépült fürdőlakban 20 fürdőszobában 4 porcellán-, 4 réz- és 24 fakád van elhelyezve. Ezenkívül négy kisebb szoba a hidegvizgyógyomódhoz rendeztetett le 2 káddal, 2 ülőkáddal, teljes zubanykészlettel, izzasztó kamrával, 2 pakolóágygyal és a villamos fürdőhöz szükséges kiegészítéssel. Használhatók iszap- és villám-fürdők; masszázis- és hidegviz-gyógyomód. Ivó-gyógyomódhoz min. denféle ásványvíz van készletben. A fürdővendégek elhelyezésére 7 épületben a hivatalos helyiségek s lakásokon kívül csinos berendezéssel s villamos esztétikussal ellátott 79 szoba áll rendelkezésre. Szónakozásra szolgálnak: csinos ét-, tánc-, olvasó- s nőiterem könyvtár, hírlapok, billiárd, társas- és torna-játékok, naponként kétszeri térszene. Terjedelmes, árnyékos erdei sétá-utak. Kápolna. Fürdővendéglős: Beck Imre S. a. ujhelyről Az étkezés olcsó és kifogástalan. Az izraelita vendéglős csinos, új verendás épületben van elhelyezve. Házi gyógytár posta- és telefon állomás helyen van. Sörgöngyök Erdőbényére címzendők ahol táviró állomás van. Vasúti állomás személyvonatokhoz Erdő-Bénye gyógyfürdő gyorsvonatokhoz Liszka-Tolcsva, a honnan és hova jutányos bérkocsi közlekedés van berendezve. Fürdőorvos: Asztalos Kálmán dr. Erdő-Bényéről. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál.

A fürdőigazgatóság.

Nyilóvirágok, esokrok, koszorúk,

Legbiztosabb és legjobb vetemény és virágmagvakat, gyümölcsfák, díszcserjék, gömbakácfákat és más kertészethez vágó növényzetet csakis

Paczelt János

műkertésznél.

Kossuth-utcai mag- és virágkereskedésében kaphatók.

Debrecenben.

Olcsó ár és pontos szállítás biztosított.

Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank

DEBRECEN, (Iparbankudvar.)

Értékpapírok vétele és eladása.

Sorsjegyek eladása készpénzért és részletfizetésre.

Előlegek értékpapírokra, sorsjegyekre, ékszerekre.

Szelvények beváltása.

Sorsolások költségmentes megvizsgálása.

Ércpénzek vétele és eladása.

Pénzbetétek kamafozása.

Váltóra hitelnyújtás.

Osztálysorsjegyek főelárusítója.

TELZÁLOG-KÖLCSÖNÖK FÖLDRE vagy HÁZRA

a legelőnyösebb feltételek mellett.

Déli Jég- és Viszontbiztosító-Társaság

Alapított 1894-ben a cs. kir. szab. Adria-társaság védnöksége alatt.

Az intézet vagyoni állása 1904. évi december 31-én.

Biztosítási alapok:	korona	fill.	korona	fill.
1. Pénztári állomány			7,883	18
2. Hitelintézetek és bankoknál rendelkezésre álló követelések			1,293,662	04
3. Bankutalványok			134,803	80
4. Értékpapírok a számadási év végkor fennálló árfolyam alapján (simutatis szerint)	5,376,720			
hozza a folyó kamatok	27,43	40	5,404,150	40
5. Künnlevőségek vezér- és kerületi ügynökségeknél			531,735	79
6. Biztosító-társaságoknál fennálló számlakövetelések			464,431	90
			7,838,667	19
A későbbi években esedékes tizedjének összege			2,699,619	68

A biztosítási alapok elhelyezése:	korona	fill.	korona	fill.
1. Részvénytőke			3,000,000	—
2. Tőke-tartalékalap			388,128	00
3. Jég külön tartalék			1,150,000	—
4. Értékek árfolyamngadozási tartaléka			250,112	04
5. Jégdíj-tartalék			412,245	38
6. Tűzdíj-tartalék			1,060,740	54
7. Független karok tartaléka			429,490	37
8. Különböző hitelezők			296,936	36
9. Előző évi nyereség egyenleg-áthozata	25956	35		
10. Forgalmi nyereség	825,058	09	851,014	44
			7,838,667	19

1) Ezen mérleg alapján történt átutalás folytán 416,883 korona 77 fillérré emelkedik.

2) 1,050,000 koronára emelkedik.

A Déli Jég- és Viszontbiztosító-Társaság

magyarországi osztálya:

Báró Podmaniczky Frigyes,

Lichtenberger I.,

Frigyessi M.,

intéző,

vezérutkar,

titkár.

A biztosítási díjak igen jutányosak és a felmerülő károk a leggyorsabban és le pontosabban térítetnek meg.

Biztosítási ajánlatokat a legelőnyösebb feltételek mellett elfogad és közelebbi felvilágosításokat készségesen ad: a

Déli Jég- és Viszontbiztosító Társaság

magyarországi osztálya,

Budapest, IV., Váci-utca 20.

Vezető-ügynökség, Debrecen. Leszkay Ferenc, Titkár: Váradi Ignác.

Debrecen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.